

Михайло Гордієнко

**Реконструкція консервативних ідей як механізм відтворення нації**

*В статті аналізується реконструкція консервативних ідей в умовах тотального нігілізму й соціального анархізму. Доведено, що консервативні основи національної політики, що спирається на власний історичний досвід, сприяють відродженню української державності. Зроблено висновок, що чим більше суспільний організм збагачується власними традиціями, досвідом минулого, тим більше у ньому відтворюється національна ідентичність.*

*In the article the reconstruction of conservative ideas in the conditions of total nihilism and social anarchism is analyzed. It is proved, that the conservative bases of national policy which leans on own historical experience are contributes to the revival of the Ukrainian state system. A conclusion is done, that the more public organism enriched with own traditions and experience, the more national identity is reproduced in it.*

Політичні процеси сучасного світу невпинно поглинають животворчу силу і пасіонарну енергію національного організму, створюючи на його місці конгломерат «загальнолюдських цінностей», що мають забезпечити цілісність та гармонійність глобалізованої моделі соціального устрою. З одного боку, *асиміляція національної ідентичності створює умови для утвердження фіктивної демократії* з латентним прошарком позбавленого державотворчого потенціалу й національно-патріотичних почуттів олігархічно-кримінального управлінського класу, що розшаровує суспільство на антагоністичні сегменти, посилюючи його конфронтацію. З іншого боку, відбувається уніфікація соціальних реалій, створення всезагального «левафана», що сприяє тріумфальному просуванню безпринципної бюрократії, містечкових державних службовців, налаштованих не професійно виконувати свої обов'язки, а лобювати власні меркантильні потреби з допомогою підкупу, інтриг, зради. Національно-територіальні суб'єкти поволі деградує. Вони не спроможні захищатися від напливу віртуальних систем і практик, що зводять нанівець волю громадян до зміцнення і розбудови національної державності.

Проблеми становлення та оптимального функціонування політичної нації постали в епоху буржуазних революцій і всебічно досліджувалися великою плеядою науковців у різних часових й культурно-цивілізаційних вимірах. Глибоко і концептуально науковий аналіз етнонаціональних процесів здійснюють Б. Андерсен, Дж. Армстронг, Е. Геллер, Е. Сміт, Р. Шпорлюк та інші. В українській інтелектуальній традиції школу дослідження національних проблем складають Ю. Бойко, О. Бочковський, Ю. Вассиян, Д. Донцов, В. Липинський, І. Лисяк-Рудницький, М. Проккоп, В. Старосольський, М. Сціборський та інші. Такого рівня досліджень бракує для сьогоденної політичної науки. Більшість теоретичних розробок, що присвячені цій проблематиці в часи незалежності України підпорядковуються єдиній меті – задовольнити потреби політичної кон'юнктури. Це згубно впливає на об'єктивність формування національних проектів розвитку держави. *Метою* нашого дослідження є узагальнення найпродуктивніших ідей консервативної думки, які б давали певний алгоритм стабільного буття нації у глобалізованому світі. Ми прагнемо довести, що державотворчий потенціал нації максимально ефективно реалізується за умови опертя на консервативні цінності та духовні традиції народу.

Динамічні зміни сьогодення породжують необхідність адекватно описати і визначити вектор еволюції сучасного національного організму. Пріоритетне завдання української політики за умов відцентрових тенденцій полягає в об'єднанні нації і держави як партнерів для формування авангардного проекту майбутнього. Цілком очевидно, що український прорив може бути ініційований тільки патріотичною елітою, що усвідомлює історичне минуле, цінує здобутки попередніх поколінь й прагне до збереження ав-

тентичних традицій свого народу. Нинішня вітчизняна псевдоеліта далека від розуміння засадничих пріоритетів політики, за якими *держава існує не для задоволення приватного життя, а для відтворення національного організму*. Її інфантильність і байдужість є загрозою для суверенності держави. З цього приводу Є. Сверстюк зауважує, що «відсутність національної волі в державному керівництві по суті відкриває карт-бланш антиукраїнському чиновництву і бюрократії, яка живе старими стереотипами нетерпимості... Потрібні національний дух і воля до життя, а вже вони творчо визначають національну ідею» [12, с. 164]. Стратегічний проект держави має бути тотожний національній ідеї, яка формується на основі соціального досвіду, релігії, культури автохтонного народу.

З набуттям незалежності перед українською державою постала низка цивілізаційних викликів. Методологічною основою формування адекватної відповіді на них має бути *консервативне підґрунтя національної політики, що передбачає органічний синтез традиційних і сучасних елементів соціального розвитку*. Ключове завдання, яке необхідно вирішувати на цьому шляху – переконання успіхів і поразок минулого етапу буття нації, усвідомлення історичної правди з усіма її суперечностями з метою уникнення тих фатальних помилок, які приводили до поневолення нашого народу і втрати його національної ідентичності. Як зауважує основоположник сучасного консерватизму Е. Берк: «Вибравши принцип спадкоємництва, ми надали нашому способу врядування подобу керуваної спорідненості: пов'язали законодавство нашої країни із милими нашому серцю домашніми узами – і тим самим основні закони нашої держави увійшли в лоно наших родинних прихильностей, і ми бережемо й плакаємо з усією можливою теплою оцю нерозривність... нашу державу, наше родинне вогнище» [1, с. 519]. Спільність минулого сповнює громаду почуттям гідності та величчя, мобілізує ресурси для консолідованого розвитку.

Адекватне розуміння національної і соціально-історичної традиції потребує відмови від будь-якого протиставлення сучасності минулим епохам. Задля збереження нерозривності тканини суспільного організму від попередньої до наступної епохи, замало введення у контекст сучасності елементів минулого. Потрібні мобілізація державотворчого потенціалу попередніх епох, носієм якого є провідна верства. Виходячи з цих засад будує свою політичну доктрину найбільш послідовний державник і консерватор В. Липинський. Його наукові рефлексії спрямовані на досягнення великої мети – *відродження української державності на основі власних національно-політичних традицій*. Наявність держави, вважає автор «Листів до братів-хліборобів», є передумовою творення нації. Аби така держава постала, необхідна група вибраних осіб, яка стоятиме на чолі її політичних та організаційних установ. Провідну верству Липинський називає «національною

аристократією». Цей термін вживається ним «...для означення тієї групи найкращих в даний історичний момент серед нації людей, які найкращі серед неї тому, що власне вони в даний момент являються організаторами, правителями і керманічами нації» [5, с. 131]. Національна аристократія, за В. Липинським, творить певні культурні, моральні, політичні й цивілізаційні цінності, які потім привласнює собі ціла нація.

Українська нація зуміла вистояти в умовах системного тиску і свідомої її асиміляції різними войовничими режимами. Але вона виявилася неготовою до сучасних пропагандистських технологій і соціально-економічних викликів. Нинішній політичний режим неспроможний створити національну ідеологію, що спирається на консервативну систему цінностей. Бюрократична держава, що позбавлена історично обумовлених національних цінностей та ієрархії, уособлює «управлінський хаос» та соціальний популізм. У ній пануючою є поведінка маси, а не ідеї та настанови авторитетних людей. Як влучно зауважує іспанський мислитель Х. Ортега-і-Гасет, «маса розчавлює під собою все, що відмінне, незвичайне, індивідуальне, кваліфіковане й добірне. Хто не схожий на всіх, хто не думає як усі, ризикує, що його усунуть... Тепер усі – це тільки маса» [7, с. 20]. Суцільне панування мас філософ називає гіпердемократією. В умовах цієї демократії людина почувається обмеженою, простою, маргінальною. Брутальності мас може протистояти авторитет особистості, шляхетності і професіоналізму влади, політична культура та моральність.

Стійку політичну систему забезпечує не панування мас, а пріоритет традиції і пробудження національних архетипів. Традиція задає систему цінностей, орієнтовану на збереження існуючої дійсності, консерватизує апробований державотворчий досвід і робить його прийнятним для народу. Оскільки традиція репрезентує нагромаджену і перевірену мудрість та досвід поколінь, опертя на неї робить політику адекватною національним архетипам спільноти. Англійський філософ Р. Скратон дає чітке пояснення місця традиції в системі консервативних цінностей. Він пише: «Традиції, що їх підтримують консерватори, несуть відбиток успішної історії – це означає, що вони є реальним залишком чогось такого, що процвітало раніше, а не останніми спробами у низці невдалих починань... Традиція, відтак, повинна включати всі ті звичаї, які допомагають визначити «буття у суспільстві» окремої людини» [13, с. 635]. Кожна значима для громадянина традиція, повинна стати частиною офіційної політики держави. За допомогою традицій досягається неперервність соціального буття нації.

Головне для успішного розвитку соціальної спільноти – знову відчувати позитивне значення національного архетипу. На цьому акцентує увагу консервативна доктрина. Сутність нації у консервативному вимірі переконаливо аргументує Е. Ренан. Вчений стверджує, що «нація – це душа, духовний принцип... Одна в минулому, друга – в майбутньому. Одна – це спільне володіння багатим спадком споминів, друга – спільна згода, бажання жити разом, користатися спільним і надалі неподільним спадком... Нація, як і особи, це результат довгих зусиль, жертв і самовідречення... Героїчне минуле, великі люди, слава (але справедлива) – ось головний капітал, на якому ґрунтується національна ідея. Мати спільну славу в минулому, спільні бажання в майбутньому, здійснити разом великі вчинки, бажати їх і в майбутньому – ось головні умови для

того, щоб бути народом» [11, с. 261]. Інвентаризувавши спадок минулого, можна зрозуміти, що треба робити і чого може досягти сучасна українська нація, спираючись на цей багаж знань і досвіду.

Нашому поколінню громадян немає нагальної потреби здійснювати прориви у засвоєнні нових смислів буття, адже нам вони дані в традиції. Це величезний потенціал української нації, яким потрібною вміло скористатися для зміцнення державного суверенітету та економічного піднесення. Але політичні режими новітньої України ігнорують ці можливості, оскільки мають ілюзії визначити свій курс як ліберально-демократичний і реформаторський. З цього приводу необхідно зазначити: «Ліберальні перетворення, які намагається реалізувати сьогоднішня українська влада, можливо сприяють розвитку демократії, але здійснюються переважно за рахунок все більшого віддалення від національних традицій. Раціоналізація всіх сфер людського буття веде не до діалогу з традицією, а до її занепаду й маргіналізації» [2, с. 3]. *Традиція дає нам підстави шанувати рідну землю, поважати здобутки предків і ніякими засобами не маніпулювати своєю державою.* Український прорив відбудеться через відродження традицій, історичної пам'яті й духовності свого народу.

Нинішні спроби ігнорувати консервативні ідеї позбавляють суспільство імперативних констант, на основі яких здійснюється продуманий рух в історичному часі та просторі. Алгоритм розвитку інформаційного суспільства зумовлює перехід від анархо-волютаристських і дилетантських методів управління до залучення механізмів прийняття компетентних і авторитетних рішень, що відповідають загальнонаціональним інтересам. *Українська держава лише формалізувала свою незалежність, але не наповнила її реальним змістом, що базується на досвіді попередніх поколінь.* Цим обумовлюється переманена криза, стихійний плюралізм та фрагментація політичного простору України. Звільнившись від тоталітарного режиму більшість наших громадян настільки глибоко вражена імперським вірусом покірності й космополітизму, що не скористалася можливістю самостійного статусу держави для поліпшення форми політичної системи, якості свого життя та піднесення культурного рівня. Компетентні рефлексії з цього приводу висловлює О. Пахльовська. Вона вважає, що «психологічною константою теоретичного самоусвідомлення української нації є фатальна *ретардація* в осмисленні нею фактів та явищ власної культури. Те, що вчора було заборонене чи проголошене «ворожим» під час режиму, сьогодні не може бути осмислене відразу і адекватно» [9, с. 96]. Тому сучасна *українська нація визначається не пасіонарністю минулого, а маргінальністю і байдужістю громадян, прогресуючим соціальним розширванням, деструктивністю влади.*

Ключовим фактором цілісності нації та її динамічного розвитку є неперервність, тяглість державотворчих, духовних і культурних традицій. *Духовно-культурний простір – це універсальне середовище, де зберігаються віковічні надбання народу, концентрується його національна ідентичність,* визрівають і розповсюджуються нові, опозиційні до діючого режиму політичні та ідеологічні концепти. Як проникливо пише І. Дзюба: «Молода демократична національна держава у фазі становлення, якою є нинішня Україна, життєво зацікавлена у розвитку своєї культури, причому такої, яка сприяє національному і громадському самоусвідомленню, відновленню історичної пам'яті, гуманізації суспільства, формуванню демокра-

тичного способу думання... Тільки в такій якості може вона відбутися, сповна реалізуватися сама і взяти участь у державотворенні. Така культура здатна поєднати невичерпну багатоманітність суб'єктивних творчих стимулів із суспільним імперативом, пов'язуючи їх з історичною традицією і даючи широку історичну перспективу» [3, с. 32–33]. Якщо культура репрезентує історичну пам'ять народу, його національні традиції й духовність, вона уособлює імператив автентичного самоствердження спільноти.

Альтернативою морального спустошення та соціального хаосу є духовність. На відміну від лібералізму з його пріоритетом егоїстичного індивідуалізму, консерватизм апелює до минувшини та її морально-духовних цінностей. Відповідно реалізація консервативної політики сприяє соціалізації особи, нейтралізації плотських інстинктів людини, збагаченню її добром, милосердям, любов'ю. Ці категорії перебували в площині наукових інтересів С. Кримського та Ю. Павленка. Їх філософські рефлексії констатують, що «проблема духовності пов'язана з архетипічним укоріненням людини в самоціннісних, благодатних і творчо одвічних сферах осмислення буття... Вона виступає як спосіб самоусвідомлення особистості і конститується у вигляді покликання її носіїв» [4, с. 47]. Осмислюючи минувшину власного народу, ми апіорі долучаємося до екзистенційно-духовних переживань, що гуманізує суспільство.

Утвердження демократичних стандартів спільноти здійснюється шляхом досягнення політичного консенсусу нації, розподілом влади, лояльністю до опозиції, реальним забезпеченням свободи. *Ліберальна доктрина* (назва якої походить від поняття свободи), однозначно стверджує, що *соціальний поступ можливий за умови панування системи, заснованої на свободі для всіх*. Провідний теоретик ліберальної парадигми Д. Мілль вважає, що невід'ємна зона людської свободи включає, «внутрішні володіння свідомості, що вимагають свободи совісті в найвичерпнішому розумінні, свободи думки й почуттів, абсолютної свободи міркувань та ставлення до будь-яких предметів – практичних чи теоретичних, наукових, моральних чи теологічних...» [6, с. 426]. Нам видається, що ліберальне трактування свободи здійснює її надмірну абсолютизацію. *Свобода у ліберальному вимірі межує із вседозволеністю* і спричиняє до проявів негативної поведінки індивідів, що руйнує порядок, моральні основи нації.

Компенсувати негативну свободу лібералізму спроможна система консервативних цінностей. У ній реалізація свободи пов'язана із моральністю і відповідальністю. *Свобода в консервативній системі координат покликає сприяти утвердженню політичних, духовних та культурних ресурсів національної ідентичності*. Провідний фахівець з питань виникнення й розвитку націй Е. Сміт у цьому контексті стверджує:

«1. Світ поділений на нації, кожна з них має власну індивідуальність, історію та долю.

2. Нація – джерело всієї політичної та соціальної влади, вірність нації стоїть вище від решти зобов'язань.

3. Люди повинні ідентифікувати себе з нацією, якщо прагнуть свободи й самореалізації.

4. Щоб у світі запанували мир і справедливість, нації мають тішитися свободою і безпекою» [14, с. 82].

Розуміти й усвідомлювати принципи свободи мусить кожний індивід, але надавати їй публічні функції мають лише національні інститути, що вкорінені у традиції та історичний контекст свого народу.

За умов фрагментованої постсучасності консервативне розуміння політики передбачає пошук компромісу, соціального миру, національної злагоди, розвитку політичного плюралізму, що не зводиться лише до багатопартійності, а виходить із розуміння правомірності буття різних інтересів соціальних верств, націй, груп і потребує пошуку їх узгодження. Сучасні тенденції до уніфікації світу змушують українське суспільство прискорити процес становлення національної державності та розширити зону відповідальності за якісні показники свого соціально-державного простору. Домінування космополітичних процесів в українському політичному просторі засвідчує, що *захист національного суверенітету надалі буде неможливим, якщо він базуватиметься на егоїзмі, профанації та маргіальності*. Парадоксом сучасної вітчизняної політики постає ситуація, за якої чим більше риторики звучить з боку провідної верстви та інтелігенції про захист традицій, культури, національно-державного суверенітету, тим більше Україна їх втрачає, потрапляючи у васальну залежність від Росії.

Імперська сутність нашого північного сусіда полягає в тому, що «під приводом захисту прав російськомовного населення Росія переслідує експансіоністські цілі щодо збереження і поширення свого інформаційного впливу, а також прагне внести в українське суспільство поділ за мовною ознакою і використати це для посилення своєї присутності в Україні» [8, с. 108–109]. Історично склалося так, що від зовнішньої політики Росії найбільше страждають національні інтереси української держави. Активізація російського фактора може не лише стимулювати міжрегіональне протистояння в Україні, а й негативно вплинути на її територіальну цілісність. Щоб уникнути втрати державності, перед Україною постала потреба розробити стратегію національного розвитку на засадах консервативної ідеології.

Відсутність консервативної політики та кваліть середнього класу, як основних факторів становлення національної держави, робить наше суспільство непередбачуваним і соціально вразливим. Воно не стільки розвивається у прогресивному напрямку, скільки *хитається між двома крайніми полюсами – елітократією та егалітаризмом*. Урівноважити ці крайності спроможне зріле громадянське суспільство, яке культивує відкритість, демократію плюралізм думок. «Громадянське суспільство виступає своєрідними гарантом демократизації, перепону на шляху надмірного зростання авторитарних тенденцій. Саме його інститути – політичні партії, професійні об'єднання, асоціації, творчі спілки, система освіти, сім'я, церква – здатні ефективно виражати й обстоювати суспільні інтереси та потреби» [10, с. 104]. Важливо, щоб розбудова громадянського суспільства в Україні відбувалася на основі власних традицій з урахуванням досвіду сучасних західноєвропейських країн. Доки буде домінувати етатистська модель управління, доти буде посилюватися стагнація політичного і духовного життя країни, відчуженість і апатія громадян.

Таким чином, на основі вищезробленого аналізу доходимо висновку, що оптимальним проектом самоствердження української нації є консервативна модель її політичного устрою. Найбільші ресурси народу знаходяться у його внутрішньому естві, національних традиціях, духовних цінностях та інших консервативних домінантах. Завдання політики – максимально залучити цей потенціал народу для розбудови своєї перспективи. *Чим більше*

суспільний організм збагачується власними традиціями, досвідом минулого, тим більше у ньому відтворюється національна ідентичність. Діяльність індивіда, що спирається на автентичний спосіб життя, зразки поведінки, світогляд свого народу завжди є конструктивним і здатним подолати такі негативні явища як аполітичність, байдужість, абсентеїзм, шовінізм тощо. Українська нація має перспективи за умови реалізації консервативного проекту: збереження основних атрибутів державності – мови, культури, релігії, традицій, патріотизму, ефективної влади, авторитетної еліти тощо. Мистецтво консервативної політики полягає в тому, щоб якомога оперативніше, відповідно до вимог простору і часу й адекватними засобами імплементувати ці атрибути в діючий механізм національної держави.

1. Берк Е. Тривалість держави: збереження та зміни // Консерватизм: Антологія. 2-ге вид. / Упоряд. О. Проценко, В. Лісовий. – К.: ВД «Простір», «Смолооскип» 2008. – С. 510–528 2. Гордієнко М. Національна традиція як основа політичної доктрини консерватизму // Українська національна ідея:

реалії та перспективи розвитку. Випуск 19. – Львів: Вид-во Національного університету «Львівська політехніка», 2007. – С. 3–10 3. Дзюба І. До концепції розвитку української культури // Між культурою і політикою. – К.: Сфера, 1998. – С. 28–37 4. Кримський С., Павленко Ю. Цивілізаційний розвиток людства. – К.: Вид-во «Фенікс», 2007. – 316 с. 5. Липинський В. Листи до братів-хліборобів про ідею і організацію українського монархізму. – К.; Філадельфія. 1995. – 470 с. 6. Міллер Дж. С. Індивідуальна свобода // Лібералізм: Антологія / Упоряд. О. Проценко, В. Лісовий. – К.: Смолооскип, 2002. – С. 424–440 7. Ортега-і-Гасет Х. Вибрані твори / Перекл. з іспанської В. Бурггардта, В. Сахна, О. Товстенко – К.: Основи, 1994. – 420 с. 8. Пасічник В. Національна ідея в контексті українсько-російських відносин: Монографія. – Львів: СПОЛОМ, 2007. – 182 с. 9. Пахльовська О. Система табу як ідеологічна кодифікація псевдоісторії України // Ave, Europa! ст., доп., публіц. (1989–2008) / Оксана Пахльовська. – К.: Унів. вид-во ПУЛЬСАРИ, 2008. – С. 83–100 10. Політична система та інститути громадянського суспільства в сучасній Україні: Навч. посібник / Ф. М. Рудич, Р. В. Балабан, Ю. С. Ганжуров та ін. – К.: Либідь, 2008. – 440 с. 11. Ренан Е. Що таке нація? // НАЦІОНАЛІЗМ: Антологія. 2-ге вид. / Упоряд. О. Проценко, В. Лісовий. – К.: Смолооскип, 2006. – С. 253–263 12. Северстюк С. Не мир, а меч. Есеї. – Луцьк: ВМА «Терен», 2008. – 500 с. 13. Скратон Р. Авторитет, відданість і традиція // КОНСЕРВАТИЗМ: Антологія. 2-ге вид. / Упоряд. О. Проценко, В. Лісовий. – К.: ВД «Простір», «Смолооскип» 2008. – С. 621–637 14. Сміт Е. Національна ідентичність. – К.: Основи, 1994. – 224 с.

Олена Литвиненко

## Проблема інформаційної безпеки в контексті сучасного українознавства

*У статті аналізуються проблеми інформаційної безпеки України в контексті сучасного українознавства.*

*The problems of the informational safety of Ukraine in the context of modern Ukrainian studies are analyzed in the article.*

Характерною рисою сучасного глобалізованого світу є різке збільшення інформаційних потреб громадян, юридичних осіб, держав. Зростаючі потоки інформації все більше впливають на політичні, економічні, культурні та інтеграційні процеси. Інформація лежить в основі прийняття рішень – політичних, соціальних, культурних чи бізнесових. Стратегічною метою будь-якої демократичної держави є формування і становлення власного інформаційного простору – сукупності доступних у країні інформаційних джерел і потоків. Тому важливо, щоб інформаційною діяльністю займалися спеціалізовані установи й організації, особливо в період економічної чи політичної кризи. Актуальність даної теми зумовлюється тим, що у сучасних умовах розбудови державності України першочерговими за важливістю є питання, пов'язані із захистом національної безпеки країни. Слабка інтегрованість України у світовий інформаційний простір, використання інформаційного вакууму для підриву авторитету держави на міжнародній арені, неконтрольоване насадження цінностей і стереотипів західного світу та інші численні інформаційні загрози її національній безпеці засвідчують: вивчення чинників, що впливають на захист і контроль національного інформаційного простору, нині, як ніколи, є вельми актуальним і значущим.

Сутнісні зміни у сучасному суспільстві, глобалізація інформаційної діяльності аналізуються у працях О. Андрєєвої, Т. Барташук, В. Вергуна, О. Литвиненка, Г. Почепцова [1; 2; 4; 10, с. 16]. Такі дослідники, як Я. Воскобойников, Д. Григораш свою роботу спрямовують на вивчення особливостей агенційної журналістики, теоретичне обґрунтування діяльності інформаційних агентств [6; 7]. Дослідження історії розвитку і специфіки діяльності світових та українських інформаційних агентств висвітлено у працях О. Бочковського, О. Коновця, Ю. Нестеряка, О. Пантелеймонова [3; 8; 12; 14; 15]. Зазначені науковці вивчають

узагальнено всі засоби масової інформації, досліджуючи побіжно й інформаційні агентства [5; 9; 11; 16; 17]. Окремі аспекти питання інформаційної безпеки вивчалися у працях Р. Арона, В. Баркова, І. Бекешкіної, Д. Белла, М. Вебера, О. Власюка, Г. Волинки, К. Гаджієва, Є. Головахи, О. Данильяна, Р. Дарендорфа, С. Кара-Мурзи, С. Ліпсета, Н. Лумана, М. Маколі, Г. Мангоффа, Б. Парахонського, Т. Парсонса, К. Поппера, Н. Смелзера, С. Стояновича, О. Тоффлера, Ф. Фукуяма, Я. Щепанського та ін. Але проблема інформаційної безпеки в контексті сучасного українознавства ще не досліджувалася. Тому метою даної статті є вивчення досвіду, місця й ролі інформаційних агентств України у вітчизняному та світовому інформаційних просторах, а також їхня практика у сфері забезпечення інформаційної безпеки України.

Відомо, що об'єктом сучасного українознавства є реальний український світ, який творився і трансформувалася упродовж тисячоліть і сьогодні репрезентує суть буття і свідомості українців як нації. Предметом українознавства є українство як загальноцивілізаційний феномен, закономірності та особливості його формування і розвитку в часо-просторовому вимірі як на теренах України, так і поза ними [13, с. 43]. Український світ – це онтологічна реальність, об'єднана в цілісність певними соціокультурними, етнонаціональними, суспільно-історичними, гео економічними, геополітичними ознаками. Визначальними категоріальними характеристиками українського світу є цілісність, універсальність, самобутність, самодостатність, саморозвиток, єдність і взаємоопосередкованість усіх його вимірів [13, с. 45], серед який є й інформаційний вимір.

Інформаційний вимір українського світу є наскрізним, оскільки він пронизує буття української спільноти від найдавніших часів до сьогодення (від етнокультурної інформації – до сучасної суспільно-політичної, соціально-економічної та геополітичної інформації). Тому без комплекс-